

Un any de celebracions

[Actes del centenari a les comarques de Girona]

JOSEP CALLOL

Durant el 1995 i part del 1996, hem tingut i encara tindrem –fins el 97– un bon grapat d'activitats relacionades amb el centenari del cinema que, dit de passada, es va commemorar el 28 de desembre passat. Amb la data a la ment podríem pensar que aquest havia de ser el dia estrella del centenari, però les ànsies de participar en una efemèride com aquesta, de moltes entitats i associacions, administracions, museus, cinemes i sales de projecció van convertir el 1995 en l'any del centenari, tot i que

el dia assenyalat no arribés fins al darrer mes i, com aquell qui diu, en la darrera setmana de l'any.

Pràcticament totes les comarques gironines han «lligat» el centenari amb alguna o altra activitat. Els passis de pel·lícules rodades a la zona, les exposicions, les reposicions, aquells films que més han triomfat a les cartelleres, el teatre, la música, els diaris, les ràdios, les televisions... tothom s'ha apuntat, d'una manera o una altra al centenari. Tothom, fins i tot algunes localitats que, no tenint sala de

projeccions en l'any de la celebració, ha pujat al carro, com és el cas de la població alt-empordanesa de Roses.

Girona

A Girona es va constituir la Comissió del Centenari, formada per diverses entitats públiques i privades, que és l'encarregada de coordinar totes les activitats relacionades amb la celebració del naixement del cinema que es fan a la ciutat. Des del juliol tenen contacte amb la premsa per explicar les activitats, trimestre per trimestre.

Un dels primers actes que va donar el tret de sortida a les activitats del centenari a la ciutat de Girona va ser la projecció d'un èxit mundial com *Pulp Fiction*, però al carrer, amb la modalitat d'autocine, poc arrelada a casa nostra, però que en ocasions comptades tenim l'oportunitat de gaudir-ne. Aquesta ocasió, a l'aparcament del pavelló de Fontajau, el 28 de juliol passat. El centenari no va voler passar de llarg de les anomenades nits d'estiu gironines. El gruix d'activitats,

però, van començar passat l'estiu, a partir del setembre i fins al desembre.

Des del 10 i fins al 24 de setembre, Girona va acollir la setmana intercultural, organitzada per Sergi, Gramc, la UdG i la Universitat de la Pau de Sant Cugat. El Cinema Modern i el col·lectiu de crítics de Girona no van deixar passar l'oportunitat i van programar films al Truffaut relacionats amb la tolerància com *La reina Margot* o *Before the Rain*.

Al principi d'octubre (dies 5 i 6) va arribar la setena edició del Festival de Cinema de Girona, que avançava les seves dates habituals –per fires– per no coincidir amb altres activitats del centenari.

La dansa i el teatre tampoc van passar per alt a la ciutat de Girona en aquest centenari. El 10 i l'11 d'octubre, la companyia La Ventura va representar al Centre Cultural la Mercè el Cinema trencat o viatjant d'imatges, que repassava la història del cinema des del cine mut fins al color. L'espectacle es va incloure a la programació de Temporada Alta i barrejava el teatre, el cinema i la dansa. El sisè Congrés de l'Associació Espanyola d'Historiadors del

Cinema, que es va portar a terme a la Universitat Autònoma de Barcelona, va dedicar una jornada a Girona, on es va tractar el precinema. Va ser el 14 de desembre a la UdG, on també es va presentar el projecte del futur Museu del Cinema.

Pocs dies més tard, el 19 de desembre, un dels seminaris de les IV Jornades d'Arqueologia Industrial tractava «El patrimoni industrial cinematogràfic moble i immoble». Va ser una de les sessions preparatòries de les jornades, que es faran el 1997.

L'Escola Superior de Relacions Públiques va atorgar el premi Jordi Xifra i Heras al director de cinema polonès, Krzysztof Kieslowski, autor de la trilogia Tres Colors o La

del centenari. El Cineclub Zèlig, organitzat pels alumnes de la Universitat de Girona, va dedicar la segona edició del cicle (8 de novembre de 1995 al 17 de gener de 1996) al centenari, projectant pel·lícules clàssiques –Edipo Re, Un dimanche a la campagne, No estimaràs, Terra Grogga, Manhattan, Je vous salue Marie, Freud the secret passion i The unbelievable truth–. Totes elles a la pantalla de l'Auditori Narcís de Carreras de la Fundació "la Caixa". A la Mercè es van projectar els films Las dos tormentas, Amanecer, Los viajes de Sullivan, El cuarto mandamiento, Bienvenido Mr. Marshall, Party Girl, Roma città aperta, Furtivos i Zoo entre el 5 d'octubre i el 21 de desembre. A la Casa de Cultura s'han pogut veure del 23 d'octubre a finals de desembre: The Bostonians, Summer and Smoke, Pascali's island, Henry y June, The Griffithers, Harry and son,

doble vida de Verónica. L'escola havia projectat una taula rodona i una conferència amb el director, que malauradament va morir abans que es realitzés.

Cicles

Els cicles han estat uns dels protagonistes al llarg de l'any

Runaway train i 52 pick up. El Cinema Estudi Truffaut va programar el cicle «Clàssics a recuperar» del 7 de novembre al 3 de desembre amb els films Easy Rider, Paseo por el amor i la muerte, La strada, Lo importante es amar, La Kermesse heroica i sis hores de Charles Chaplin i Buster Keaton. Durant les fires de

Girona, Cinètic va instal·lar una carpa a l'espai de Fires, on es van projectar curts i es van interpretar accions teatrals, que recorrien la història del cinema, dedicat als nens d'entre 4 i 11 anys. Així mateix, Cinètic també va programar cinema infantil als Catalunya i ABC i cicles de cinema a l'Escola. No cal oblidar el cicle de vint sessions de la Filmoteca de la Generalitat a Girona, Figueres i Olot, de gener a juny de 1996, aquest darrer, l'any del centenari del cinema a Catalunya. Per aquest motiu la

Filmoteca es dedica, durant tot el semestre, als clàssics universals i als pioners catalans.

L'any 1995 no ha estat només l'any del centenari del cinema, sinó també el 50 aniversari de l'Ultònia, que obria les seves portes el 29 d'octubre de 1945, oferint Virginia i La policia montada del Canadà. La setmana de la celebració va programar gratuïtament del 26 al 31 d'octubre, documentals NO-DO i La vida en un hilo, La sombra de una duda, El tesoro de sierra madre, Perdición,

Roma città aperta i Ser o no ser. A part, el propietari de la sala, Narcís Agustí, va convidar el periodista i crític cinematogràfic, Jaume Figueras, a presentar els actes.

El 28 de desembre, dia de sants innocents, el públic de les comarques de Girona va dubtar de si l'activitat principal de l'aniversari era certa o una broma, però els cinemes es van omplir oferint pel·lícules gratuïtament: Babe, el cerdito valiente –estrena al Catalunya 1–; Cuatro bodas y un funeral,

sales gironines abans de l'inici de cada pel·lícula. Es tracta de l'animació amb realitat virtual del logotip del centenari del cinema, encarregat per la Comissió del Centenari i realitzat per Jaume Pahissa i Jaume Romero.

Fent referència a altres actes organitzats fora de la ciutat, però dins de la comarca, cal dir que Bescanó va oferir l'exposició «Els Oscars de Hollywood», del 24 de febrer al 3 de març d'aquest any. La mostra, un recull de

Tomates verdes fritos i Una rossa molt dubtosa –Plaça–; El silencio de los corderos –Albéniz–; Hamlet –Coliseu–; Tots els matins del món, Tom i Jerry i Despertaferro –Modern–; i El chico, Sopa de ganso, La diligencia i Rebeca –Ultònia–.

Una altra de les activitats que va omplir el 28 va ser la representació, amb el col·leccionista Tomàs Mallol, de la primera projecció cinematogràfica comercial dels germans Lumière a París cent anys abans. La representació teatral va anar a càrrec de la companyia Gags a sac i es van projectar pel·lícules que han fet història.

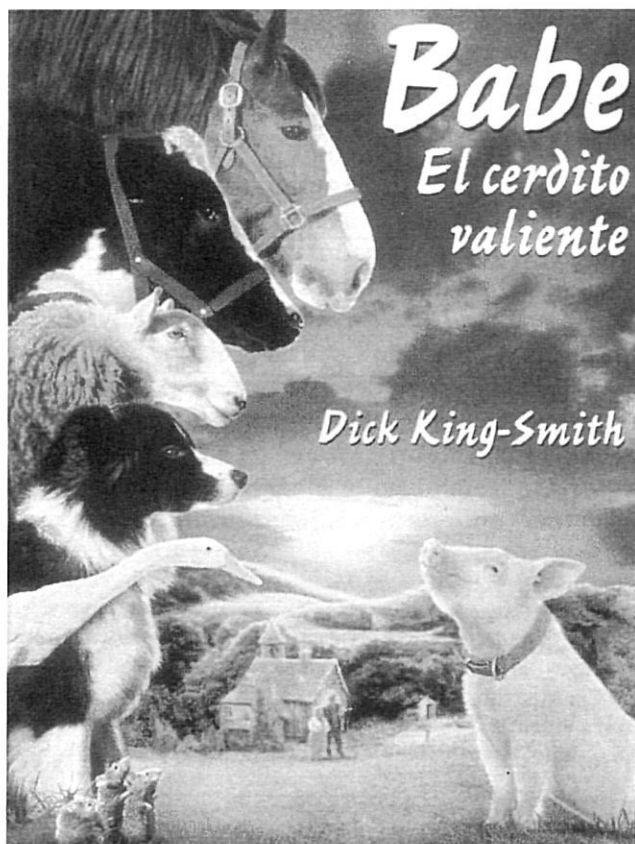
Per tancar el recorregut de les activitats que s'han ofert i s'estan oferint a Girona, un dels fets destacables del centenari es pot observar des de mitjan desembre a totes les

programes de col·lecció Lluís Benejam i Buhigas, s'havia traslladat primer a Figueres, entre el 10 de novembre i el 3 de desembre de 1995.

El febrer passat, Cassà de la Selva va inaugurar una exposició de fotografies, cartells, màquines i material històric dels cent anys de cinema, organitzat pel cineclub 8,5. Així mateix, l'arxiu municipal, va publicar un llibret, dins la col·lecció «Plecs» amb la història del cinema a la població.

Publicacions

Destacarem tres publicacions relacionades amb el centenari, dues d'elles impulsades des de Girona mateix i una altra des de Torroella de Montgrí. En aquesta localitat baix-

empordanesa es va presentar el llibre del cineasta, Jordi

reflectides les seves ponències del cicle en aquest llibre.

Bellapart, El nostre cinema, el novembre passat al Museu del Montgrí i del Baix Ter. El 28 de desembre es va aprofitar l'ocasió per presentar Els germans Lumière i el cinema, un llibre que narra els esforços dels dos germans per divulgar el cinematògraf. Finalment, el cicle de conferències i projeccions «Seqüències d'un centenari», organitzat del 3 d'octubre al 21 de desembre de 1995 per la UdG i la Mercè, va donar peu al llibre que portava el mateix nom. Els conferenciants, Àngel Quintana, Miquel Porter i Moix, Santos Zunzunegui, Fèlix Fanés, Casimiro Torreiro, Esteve Riambau, Carlos F. Heredero, Víctor Erice, J. Enrique Monterde i Romà Gubern veuen

Comarques

Torroella de Montgrí, la Bisbal, Palafrugell i Sant Feliu de Guíxols centren les principals activitats del centenari al Baix Empordà. A Torroella de Montgrí es va obrir una exposició sobre els cent anys de cinema a la vila, es va fer un recull de pel·lícules còmiques de Buster Keaton, Charlot i el gras i el prim, entre altres projeccions com Tierra i libertad. A la Bisbal, també es va organitzar una exposició titulada «Això no és Hollywood»; es van editar dos vídeos —un sobre el pioner del cinema a la comarca, Pere Comellas i Pons i l'altre amb imatges històriques de les comarques de Girona—; una conferència

de Tomàs Mallol, la projecció del Pallasso espanyat rodada a la Bisbal i una conferència sobre cinema independent. A Palafrugell es va oferir la pel·lícula Els tapers de la costa sobre el món del suro; una exposició d'estris antics de cinema i la projecció de pel·lícules clàssiques. Per altra part a Sant Feliu de Guíxols, des del 29 de gener passat i fins al juny proper s'han programat sessions de pel·lícules amateurs, tant locals, com catalanes i britàniques.

conferències de reflexió sobre el cinema i la programació de films. Per la seva banda, el Ripollès tampoc s'ha quedat al marge del centenari i el casal camprodoní va oferir el desembre passat pel·lícules que han estat filmades a Camprodon.

A l'Alt Empordà, Figueres va centrar la majoria d'activitats, amb un munt de projeccions des del 17 de novembre de 1995 al 5 de gener de 1996. Conferències sobre els 100 anys de música de cinema, debats i la sessió sobre Dalí i el setè art configuren altres actes de la capital alt-empordanesa.

Roses, tot i no comptar amb cap sala, també es fa afegir a la celebració amb diverses conferències, sessions de cinefòrum, xerrades i projeccions. A l'Escala es va dur a terme una exposició sobre cartells de cinema, mentre Torroella de Fluvià homenatjava el seu convilatà, Tomàs Mallol. Mallol serà l'artífex, amb la seva col·lecció, del futur Museu del Cinema, que en un principi s'havia d'inaugurar el 28 de desembre passat, però que motius econòmics l'han fet posposar.

De totes maneres, el 1996 és l'any del cinema a Catalunya i el 1997 ho serà a Girona.

Josep Callol

Fi